

טיוטת חוק חמרי נפץ (תיקון מס' 4 והוראת שעה) (תיקון מס' 2), התשפ"א-2021

הצעה להחלטה

מחליטים:

- א. לאשר את טיוטת חוק חמרי נפץ (תיקון מס' 4 והוראת שעה) (תיקון מס' 2), התשפ"א-2021, המצ"ב.
- ב. בהתאם לסעיף 81(ג) בתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להקדים את הדיון בהצעת החוק.
- ג. בהתאם לסעיף 88(ב) בתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להקדים את הקריאה השנייה בהצעת החוק ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

דברי הסבר

רקע כללי

הוראת השעה הקבועה בחוק חמרי נפץ (תיקון מס' 4 (הוראת שעה) (תיקון), התש"ף-2020, עתידה לפקוע ביום 6 ביולי 2021. בהצעת חוק זו מוצע להאריכה עד יום 30 ביוני 2022, כדי לאפשר לממשלה ולכנסת לדון בהסדר המקיף המוצע בהצעת חוק חומרי נפץ (תיקון מס' 5), לגבי פיקוח על בטיחות חומר נפץ במפעלים ביטחוניים (להלן: הצעת החוק העיקרית).

מקורה של הוראת השעה בהצעת חוק חומרי נפץ (תיקון מס' 4 (הוראת שעה), התשע"ח-2018, שהוגשה כהצעת חוק ממשלתית, וביום 9 ביולי 2018 אושרה בכנסת ה-20 בקריאה ראשונה (להלן – הצעת החוק הקודמת).

בתמצית יצוין, כי הצעת החוק הקודמת עוסקת בשניים –

1. עדכון ההגדרה של מפעל ביטחוני בחוק חומרי נפץ, לגרסה עדכנית שכוללת גם יחידות סמך וגם חברות פרטיות, על פי החלטת שר הביטחון.

2. קביעת סמכות לשר הביטחון לפטור את המפעלים האמורים, מהוראות חוק חומרי נפץ בכפוף לעמידה בהוראות בטיחות שיקבעו בתקנות.

בהמשך להעברת הצעת החוק לוועדת החוץ והביטחון (להלן: הוועדה) לצורך הכנתה לקריאה שנייה ושלישית, ביום 17 ביולי 2018 החליטה הוועדה, ובעקבותיה מליאת הכנסת, לפצל את הצעת החוק הקודמת: החלק הנוגע לתחולת החוק על חברות ממשלתיות המצויות בתהליך הפרטה, אשר שר הביטחון פטר בעבר מתחולת החוק, נדון בוועדה ואושר, אלא שהוא נקבע כהוראת שעה עד יום 31 ביולי 2019 (ס"ח התשע"ח, עמ' 832 מיום 24 ביולי 2019); שאר ההוראות שפורטו בהצעת החוק הממשלתית, הנוגעות לרגולציה בתחום הנפיצים על חברות ביטחוניות, הועברו להמשך דיון. פיצול ההצעה ואישור חלקה בהוראת שעה בוצע על מנת שלא לעכב את הליך מכירת 'תעש מערכות' לחברת אלביט מערכות בע"מ, שהיה על הפרק בקיץ 2018.

הוראת השעה הוארכה בעקבות פיזור הכנסת ה-20 ולאחר מכן פיזור הכנסת ה-21 והכנסת ה-22, מכוח סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת, עד חודש יוני 2020.

בכנסת ה-23, עודכן תוקף תיקון מס' 4, ותוקפה של הוראת השעה הוארך עד 31 בדצמבר 2020 (חוק חומרי נפץ (תיקון מס' 4 – הוראת שעה) (תיקון), התש"ף-2020, ס"ח התש"ף, עמ' 104). במקביל, אושרה בקריאה ראשונה הצעת חוק חומרי נפץ (תיקון מס' 5 – הוראת שעה), התש"ף-2020, הצעת חוק ממשלתית הזוהה במהותה לתיקון מס' 4 (יצוין כי הוגשה הצעת חוק חדשה מאחר ולא ניתן היה להחיל רציפות לפי חוק רציפות הדיון בהצעות חוק התשנ"ג-1993, על הוראות תיקון מס' 4 שפוצלו כאמור לעיל בדיוני הוועדה, בשל חלוקת הכנסות ה-21 וה-22). ואולם, בשל התפזרות הכנסת ה-23, לא השלימה ועדת החוץ והביטחון להכין את הצעת החוק לקריאה שנייה ושלישית.

הוראת השעה הוארכה שוב מכוח סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת, והוראת השעה שנקבעה בתיקון מס' 4 עתידה לפקוע ביום 6/7/21. לאור לוח הזמנים הקצר, ובהנחה שהממשלה והכנסת לא יספיקו להשלים את הליכי חקיקת ההסדר החלופי עד למועד זה, מוצע להאריך את תוקף הוראת השעה פעם נוספת, ועד 30 ביוני 2022.

יצוין כי במסגרת דיוני ההכנה המקצועיים לקראת הדיונים בוועדת החוץ והביטחון ובעקבות הערות שהתקבלו מהייעוץ המשפטי לכנסת, מכינים משרדי הממשלה נוסח מעודכן להצעת החוק. כאשר תאושר רציפות להצעת החוק העיקרית, ניתן יהיה לחדש את הדיונים מהמקום בו הופסקו.

בינתיים, הארכת תוקף הוראת השעה תאפשר פרק זמן מספק לחקיקת השלמתו של ההסדר.

הצעת החוק פורסמה להערות הציבור עד למוצאי יום שבת 19.6.2021. ככל שיתקבלו הערות שיצריכו תיקון של נוסח ההצעה – יושלמו התיקונים לקראת ישיבת הממשלה ויועבר נוסח מעודכן.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי

תקציב

לא רלוונטי

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

הצעת החוק מתואמת עם משרדי המשפטים, הגנת הסביבה והעבודה, הרווחה והשירותים החברתיים.

עד למועד הגשת הצעת ההחלטה למזכירות הממשלה לא התקבלה התייחסות משרד הפנים.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

מס' 71(חק/2) מיום 7/6/20

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעת מצורפת

סיווגים

סיווג ראשי: 06פורמאלי;

סיווג משני: 07 חקיקה ממשלתית

תחום פעולה עיקרי: 01חוץ וביטחון

מוגש על ידי שר הביטחון

ו' בתמוז התשפ"א
16 ביוני 2021

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

הצעת חוק חמרי נפץ (תיקון מס' 4 והוראת שעה) (תיקון מס' 2), התשפ"א-2021.

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו ועיקריו

ביום 9 ביולי 2018 אושרה בכנסת ה-20 בקריאה ראשונה הצעת חוק חמרי נפץ (תיקון מס' 4 והוראת שעה), התשע"ח-2018, שהוגשה כהצעת חוק ממשלתית.

הצעת החוק המקורית עסקה בשניים:

1. עדכון ההגדרה של "מפעל ביטחוני" בחוק חמרי נפץ, לגרסה עדכנית שכוללת גם יחידות סמך וגם חברות פרטיות על פי החלטת שר הביטחון, בכפוף להכרזת שר הביטחון.
 2. קביעת סמכות לשר הביטחון לפטור את המפעלים האמורים מהוראות חוק חמרי נפץ, בכפוף לעמידה בהוראות בטיחות שיקבעו בתקנות.
- יובהר, כי נכון להיום ומאז שנת 2002, מטיל משרד הביטחון על מפעלים ביטחוניים שניתן להם פטור מתחולת החוק, הוראות בטיחות המוסדרות במדריך הבטיחות הנפוצים של משרד הביטחון – מדריך 4145 (להלן: מדריך הבטיחות). מדריך הבטיחות מתכלל את דרישות הבטיחות בייצור, ניסויים, בחינה ואחסנה של תחמושת וחמרי נפץ ביטחוניים, בכדי להבטיח את הבטיחות לעובד ולסביבה. המדריך עובר עדכון בימים אלה, בתיאום עם משרדי הממשלה הרלוונטיים.
- ביום 17 ביולי 2018 החליטה וועדת החוץ והביטחון של הכנסת, ובעקבותיה מליאת הכנסת, לפצל את הצעת החוק: החלק הנוגע לתחולת החוק על חברות ממשלתיות המצויות בתהליך הפרטה, נדון בוועדה ואושר, אלא שהוא נקבע כהוראת שעה עד יום 31 ביולי 2019 (ס"ח התשע"ח, עמ' 832 מיום 24 ביולי 2019); שאר ההוראות שפורטו בהצעת החוק הממשלתית, הנוגעות לרגולציה בתחום הנפוצים על חברות ביטחוניות, הועברו להמשך דיון. פיצול ההצעה ואישור חלקה בהוראת שעה בוצע על מנת שלא לעכב את הליך מכירת יתעש מערכות לחברת אלביט מערכות בע"מ, שהיה על הפרק בקיץ 2018.
- הוראת השעה הוארכה בעקבות פיזור הכנסת ה-20 ולאחר מכן פיזור הכנסת ה-21 והכנסת ה-22, מכוח סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת, עד יוני 2020.
- בכנסת ה-23, עודכן תוקף תיקון מס' 4, ותוקפה של הוראת השעה הוארך עד 31 בדצמבר 2020 (חוק חומרי נפץ (תיקון מס' 4 - הוראת שעה) (תיקון), התש"ף-2020, ס"ח התש"ף, עמ' 104). במקביל, אושרה בקריאה ראשונה הצעת חוק חומרי נפץ (תיקון מס' 5 - הוראת שעה), התש"ף-2020, הצעת חוק ממשלתית הזוהה במהותה לתיקון מס' 4. יצוין כי הוגשה הצעת חוק חדשה מאחר ולא ניתן היה להחיל רציפות לפי חוק רציפות הדיון בהצעות חוק התשנ"ג-1993, על הוראות תיקון מס' 4 שפוצלו כאמור לעיל בדיוני הוועדה, בשל חלוף הכנסות ה-21 וה-22. ואולם, בשל התפזרות הכנסת ה-23, לא השלימה ועדת החוץ והביטחון להכין את הצעת החוק לקריאה שניה ושלישית.

הוראת השעה הוארכה שוב מכוח סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת, ועל כן הוראת השעה שנקבעה בתיקון מס' 4 עתידה לפקוע ביום 6/7/21.

כעת מבוקש להאריך את הוראת השעה עד 30 ביוני 2022, על מנת לאפשר לממשלה ה-36 ולכנסת ה-24 לקדם את חקיקתו של ההסדר החלופי.

ג. השפעת טיוטת החוק המוצע על החוק הקיים

הוראת השעה תוארך עד יום 30 ביוני 2022.

ד. השפעת טיוטת החוק המוצע על תקציב המדינה

אין השפעה.

ה. השפעת טיוטת החוק המוצע על תקנים במשרדי הממשלה וההיבט המינהלי

אין השפעה.

ו. הערות משרדי ממשלה וגורמים אחרים

טיוטת החוק מתואמת עם משרדי המשפטים, הגנת הסביבה והעבודה, רווחה ושירותים חברתיים. עד למועד הגשת הצעת ההחלטה למזכירות הממשלה לא התקבלה עמדת משרד הפנים.

ז. להלן נוסח תזכיר החוק המוצע:

הצעת חוק מטעם משרד הביטחון:

הצעת חוק חמרי נפץ (תיקון מס' 4 והוראת שעה) (תיקון מס' 2), התשפ"א-2021

תיקון סעיף 1 1. בחוק חמרי נפץ (תיקון מס' 4 – הוראת שעה), התשע"ח-2018¹, במקום הרישא יבוא –

"בתקופה שמיום תחילתו של חוק זה ועד יום א' בתמוז התשפ"ב (30 ביוני 2022), יקראו את סעיף 22(ב) לחוק חמרי נפץ התשי"ד², כך שהאמור בו יסומן כפסקה (1) ואחריה יבוא: ".

¹ ס"ח התשע"ח, עמ' 832; התש"ף, עמ' 104.
² ס"ח התשי"ד, עמ' 64; התשמ"א, עמ' 140.

מדינת ישראל
משרד הביטחון
בלמ"ס

היועץ המשפטי למערכת הביטחון

תאריך: ה' תמוז תשפ"א
15 יוני 2021
סימוכין: נ-תיועמש-090621-016767

**הנדון: חוות דעת משפטית נלווית להצעת החלטה לממשלה - הצעת חוק חומרי נפץ
(תיקון מס' 4)(הוראת שעה)(תיקון מס' 2), התשפ"א-2021**

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

הוראת השעה הקבועה בחוק חומרי נפץ (תיקון מס' 4)(הוראת שעה), התשע"ח-2018 עתידה לפקוע ביום 6 ביולי 2021, זאת בהתאם להוראת סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת. כדי לאפשר לממשלה ולכנסת לדון בהסדר המקיף לפיקוח על בטיחות חומרי נפץ במפעלים ביטחוניים, ללא תלות במועדי פקיעת התוקף בשל חוק יסוד: הכנסת, מוצע כי הוראת השעה תוארך עד יום 1 ביוני 2022. בשל הזמן הקצר עד מועד פקיעת התוקף, מוצע להאיץ את הליכי החקיקה.

קשיים משפטיים ככל שישנם ודרכי פתרונם:

אין.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת החוק נוגעת להם:

הצעת החוק מתואמת עם משרד המשפטים.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה מקידום הצעת ההחלטה. היא נדרשת כדי להספיק ולחוקק את הארכתה של הוראת השעה.

בברכה,

ערן יוסף, עו"ד
סגן היועץ המשפטי למערכת הביטחון